Dinsdag 16 Juli 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4861

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog. Telef. 1858, Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

V. S. riskeren openlijke breuk met Rusland.

De Gasperi's cabinet zal zich verzetten tegen grenswijzigingen.

Pogingen om Mihailovitsj van de dood te redden

HET FLUWELEN GORDIJN.

Een artikel in „Pravda" van de hand van Boris Izakoff zeide, dat de Britten een fluwelen gordijn hebben opgehangen terwijl Britse kringen klagen over een ijzeren gordijn over Oost-Europa. Zo zou het fluwlen gordijn Indonesië van de buitenwereld afgescheiden houden. „In dat land vinden een jaar na de oorlog krijgsverrichtingen op grote schaal plaats", aldus het blad.

Verder zou achter het fluwelen gordijn een Britse regeringsmissie naar Brits Indië zijn gegaan om alle mogelijke quaesties te behandelen behalve de meest belangrijke — de evacuatie van het Britse leger.

Ten aanzien van Palestina zeide het blad, dat in werkelijkheid er in Palestina iets gebeurt dat veel overeenkomt met krijgsverrichtingen. Alles wat daar geschiedt zou in Londen gerechtvaardigd worden door een opsomming der misverstanden tussen de Joden en Arabieren. Pogingen om het Engelse leger uit Egypte te evacueren zouden nutteloos zijn en er bevinden zich nog vreemde troepen in Syrië en Libanon.

„Pravda" zeide voorts, dat Hellas het enige Balkanland is achter het fluwelen gordijn dat vrede noch orde kent en dat de Britse strijdkrachten ondanks de beloften om het land te ontruimen na de verkiezingen, nog niet vertrekken. „Het beeld zou niet volledig zijn indien men er niet bij rekent wat er gebeurt achter het fluwelen gordijn van de Engelse bezettingszone in Duitsland". Het blad zeide, dat een der belangrijkste taken welke aan de bezettingsautoriteiten opgedragen was, de uitroeiïng betrof van het Hitlerisme, gebaseerd op de demilitarisatie. „Hoe staat het daarmee in de Engelse zone?" vroeg het blad.

Voorts zeide het: „De Sovjets heeft er reeds op gewezen, dat een aanmerkelijk deel van de Duitse strijdkrachten nog niet gedemobiliseerd is in de Engelse zone" en verklaarde voorts, dat de uitroeiïng van het fascisme in de Engelse zone slechts een symbolisch karakter heeft. „De orde achter het fluwelen gordijn beantwoordt op generlei wijze aan de taak om een gezonde en duurzame vrede te scheppen" (Moskou, (AP) 15.7).

TOESPRAAK VAN BYRNES.

De Verenigde Staten hebben een openlijke breuk met Rusland geriskeerd in een poging om de economische vereniging van Duitsland tot stand te brengen. Byrnes verklaarde gisteravond, dat orders, waardoor Rusland gesteld wordt voor de keus om samen te werken of de economische verlamming in Duitsland te bevorderen, deze week gezonden zullen worden aan Generaal Joseph McNarney, den Noordamerikaansen bevelhebber te Frankfurt. Deze orders zullen zijn om samen te werken met een of alle andere bezettende mogendheden — Groot Brittannië, Frankrijk en Rusland — op gebied van financiën, vervoer, verkeer, handel en nijverheid. In een radio-rapport aan het volk over de successen en mislukkingen van de bijeenkomst van de Ministerraad zeide Byrnes, dat de mogendheid die een economische samenwerking tussen de zones belet, schuldig is aan de schending van de overeenkomst van Potsdam.

Truman luisterde naar de radiorede en belde Byrnes onmiddellijk op om hem geluk te wensen. Rusland weigerde op de bijeenkomst te Parijs om in te stemmen met economische maatregelen en garanties teneinde Duitsland gedurende een kwart eeuw ontwapend te houden of een vredesverdrag voor Oostenrijk op te bellen. Byrnes zeide, dat de conferentie over deze punten in het geheel geen voortgang maakte.

Als een succes kan worden genoemd, dat men besloot een vredesconferentie bijeen te roepen op 29 Juli teneinde de verdragen te bespreken welke ontworpen werden voor Italië en de vroegere satellieten van de As in Europa.

Senator Arthur Vandenberg deelde aan een verslaggever mede, dat hij van plan is ongeveer anderhalf uur te spreken in de Senaat teneinde zijn collega's een inzicht te geven van Ruslands rol bij de besprekingen der Grote Vier. Voorzitter Tom Connally van het Comité voor Buitenlandse Betrekkingen zal morgen verslag uitbrengen aan de Senaat. Beiden vergezelden Byrnes naar Parijs als raadgevers (Washington, (AP) 16.7).

KARDINAAL GRIFFIN OVER POLEN.

Zijne Eminentie Bernard Kardinaal Griffin zeide in een toespraak op de openingsvergadering van de Katholieke Raad voor de Poolse Welvaart in de Kathedraal van Westminster, dat het de verplichting is voor de Katholieken om voor het Poolse volk een vrijelijk verkozen regering te verzekeren in overeenstemming met de overeenkomsten van Jalta en Potsdam.

Het voornaamste doel van de Raad is om duizenden soldaten van Generaal Anders' ontbonden Poolse leger die zich in Groot Brittannië vestigen te helpen. „De mannen de door Rusland als verraders zijn beschreven kunnen niet gemakkelijk overgehaald worden om terug te keren naar een land dat nog onder Russische overheersing staat. Wij hebben daarom een dubbele verplichting. Een is om deze dappere mannen te helpen tot de tijd gekomen is dat de toestanden in hun eigen land het mogelijk maken voor hen om er terug te keren. Ten tweede moet getracht worden zowel voor hen als het Poolse volk een vrijelijk verkozen Poolse regering tot stand te brengen in overeenstemming met de beloften die gedaan werden te Jalta en Potsdam".

De Kardinaal, die verzocht om zoveel mogelijk bijdragen te willen doen, schonk zelf een bedrag van duizend Pond (Londen, (AP) 15.7).

BEROEP OP TRUMAN.

Constantin Fotitsj, de gewezen Joegoslavische Ambassadeur in de Verenigde Staten, heeft een boodschap aan President Truman gezonden om er bij hem aan te dringen „al uw gezag aan te wenden bij de regering van Beograd" teneinde de uitvoering van het monsterachtig vonnis over Mihailovitsj te voorkomen. Fotitsj zeide, dat de executie van Mihailovitsj de rust en inwendige vrede in Joegoslavië in gevaar zou brengen (Washington, (AP) 15.7).

BESPREKINGEN OVER PALESTINA.

De Britse en Noordamerikaanse onderhandelaars hebben de besprekingen over Palestina voortgezet in Londen, terwijl er toenemende aanwijzingen zijn, dat Groot Brittannië zal aandringen op de volledige uitvoering van het rapport van het Brits-Noordamerikaans comité of anders in het geheel niet zal meedoen.

Bizonderheden van de besprekingen worden niet bekend gemaakt op verzoek van Groot Brittannië, doch kringen van het Departement van Buitenlandse Zaken maakten duidelijk, dat men zal afzien van het standpunt, dat de toelating van 100.000 Joden niet afgescheiden van de andere negen punten overwogen kan worden (Londen, (AP) 15.7).

TRUMAN TEKENT.

President Truman heeft de wet voor de Britse lening getekend. Hij noemde dit feit een grote stap voor het doen herleven van een uitgebreide wereldhandel (Washington, (AP) 15.7).

ERNSTIGE TOESTAND IN CHINA.

De leiders van de Chinese Democratische Bond gaven een verklaring uit waarin zij zeiden, dat China op weg is naar een burgeroorlog op zulk een ongekende schaal dat deze zeker zijn instorting zal veroorzaken (Sjanghai, (AP) 15.7).

VELE DIEREN LEVEN.

Vice Admiraal W. H. P. Blandy maakte bekend, dat 84.7% van de dieren, die aan boord van de schepen bij Bikini blootgesteld werden aan de atoombom, nog in leven zijn. Deze bekendmaking is in strijd met de vorige, die te Kwajalein werd afgelegd door een officier, die meldde, dat de dieren, die bij de proef gebruikt werden, snel stierven. Blandy zeide, dat volgens de laatste rapporten 15.3% van de blootgestelde dieren overleden sedert 1 Juli, waarvan 10% die meteen door de bom gedood werden (Aan boord van de „MtMcKinley", (AP) 16.7).

DE GASPERI ZET ZIJN PROGRAM UITEEN.

door

Frank Brutto.

Franklin F. Bonker

Alcide de Gasperi die zijn nieuw cabinet aan de Constituante voorstelde, verklaarde, dat het zich zou wijden aan de vier vrijheden die door Roosevelt gesteld werden. De leden van de nationale vergadering stonden op en juichten ook toen De Gasperi bij de uiteenzetting van zijn program zeide, dat alle pogingen zouden worden gedaan ter verdediging van de Italiaanse grenzen en Venezia Giulia. Hij zeide, dat geen vredesverdrag zal worden getekend zonder dat de nationale vergadering gehoord is.

De Gasperi's program was vrijwel hetzelfde dat hij de vorige week uiteenzette tijdens de conferenties voor de vorming van het nieuwe cabinet.

Het streeft o.a. naar de stabilisatie van de Lire. De Premier zeide, dat de eerste stap in verband hiermede was om het broodrantsoen van 200 op 250 gram per dag per persoon te brengen terwijl de huidige prijs van het brood zal worden gehandhaafd.

De Gasperi wees opnieuw op het gevaar van inflatie en zeide, dat thans geen verstrekkend economisch en financieel program zal worden vastgesteld. Hij zeide verder dat de regering van plan is 3000 Lire toe te wijzen aan gehuwde arbeiders en 1500 aan ongehuwde arbeiders inbegrepen degenen die op het ogenblik werkloos zijn en zij die minder dan 15.000 Lire per maand verdienen.

De Premier zeide, dat agrarische hervormingen een der voornaamste doeleinden van de nieuwe regering zullen zijn. De onteigening van het onbebouwde land en de overdracht ervan aan de boeren zal worden hervat. Tot de andere plannen behoort een uitgebreid program van openbare werken teneinde werk te verschaffen aan een deel van de werklozen.

Het debat over het regeringsprogram begint Dinsdag. Een boodschap van Enrico de Nicola, den voorlopigen President van de Republiek, zeide, dat een nieuwe periode van „beslissend belang" thans aanvangt voor Italië (Rome, (AP) 15.7).

JAMES F. BYRNES
Aan Rusland is de keuze.

BETOGING VOOR DE REGERING.

Het blad „El Pais" meldt, dat 100.000 personen onlangs in Caracas een betoging hielden. Deze manifestatie was door het Arbeiders Syndicaat georganiseerd tegen de aanvallen waarvan de Regering van de kant der Medinaïsten en Lopesisten herhaaldelijk het slachtoffer is. De betoging vertrok van het Carabobo Park naar het Urdaneta Plein, in de nieuwe wijk El Silencio. Men droeg vaandels en insignes mee en juichte de Revolutionaire Regering toe.

ONGRONDWETTIG VOORSTEL VAN LEOPOLD III.

Na afloop van de Belgische Cabinetszitting is een communiqué gepubliceerd, waarin het voorstel van koning Leopold, om een speciale commissie te benoemen, ten einde de zaak des konings en diens verantwoordelijkheid tijdens de oorlog in studie te nemen, ongrondwettig wordt genoemd.

MEEL-VELDTOCHT DER LONDENSE VROUWEN.

Duizenden huisvrouwen zwermden haar keukens uit en begonnen een rush op meel nadat bekend werd dat in Engeland het brood op de bon zal komen.

In de eerste anderhalf uur werd naar schatting 750.000 tot 1 millioen pond meel verkocht, meest in zakken van drie pond.

Toen de winkels open gingen stonden reeds lange rijen vrouwen voor de deuren en velen van haar gingen van winkel tot winkel, legden kleine voorraden meel aan en bakten koek en biscuit.

UNIE VAN COMMUNISTEN.

Doordat er in de laatste tijd verdeeldheid en afwijkingen dreigden te ontstaan in de Communistische Partij van Venezuela heeft men, na met verschillende leiders te hebben geconfereerd, besloten zich te verenigen in één enkele Partij, welke de naam zal voeren van „Verenigde Communistische Partij."

het nieuws van vandaag

Jimmy Byrnes, vers terug van de Parijse Conferentie der Grote Vier, heeft gisteravond voor de radio daarvan een overzicht gegeven en verklaard, dat orders gegeven zullen worden aan den Noordamerikaansen bevelhebber in Duitsland om met een of alle der andere bezettende mogendheden in Duitsland samen te werken op economisch gebied. Rusland, zo zeide hij, heeft alle plannen ten aanzien van Duitsland op de conferentie afgekeתst, zodat het thans voor de keuze wordt gesteld om al dan niet samen te werken. Doet het dat niet, dan komt er dus een splitsing tussen de twee grootste mogendheden van de wereld.

Byrnes heeft hiermede een troef uitgespeeld en de beurt om te spelen is thans aan Molotov.

De Russen zien zich bovendien in een slecht daglicht gesteld door de publicatie van een rapport over de Russische spionnage-activiteiten in Canada. Uit dit rapport blijkt, dat de Russische geheime politie een uitgebreide organisatie in Canada organiseerde en achter verschillende geheimen wist te komen. Zo werden bijvoorbeeld monsters van Uranium 235 — waarvan atoombommen worden gemaakt — uit Canada gesmokkeld naar de Sovjet Unie.

Van de andere kant voert Radio-Moskou een propaganda-campagne tegen de Westelijke mogendheden. Op Churchills verklaring, dat de Sovjets een „ijzeren gordijn" over Oost-Europa hebben gehangen, antwoordden de Russen dat de Britten een „fluwelen gordijn" hebben, welks plooien zulke gebieden als Indonesië, Hellas, Palestina, Brits Indië en de Britse zone in Duitsland bedekken.

In Rome heeft de Italiaanse Premier Alcide de Gasperi het program van zijn nieuwe regering in de Constituante uiteengezet. De Gasperi verklaarde daarbij, dat de regering geen vredesverdrag zal tekenen zonder dat de Constituante te hebben geraadpleegd. Ook zal zij zich verzetten tegen grenswijzigingen en de afscheiding van Venezia Giulia.

In Washington doet de gewezen Joegoslavische Ambassadeur Constantin Fotitsj, die bij verstek veroordeeld werd samen met Mihailovitsj, pogingen om laatstgenoemde te redden. Hij heeft President Truman verzocht al zijn gezag aan te wenden om de voltrekking van het doodsvonnis te voorkomen.

Sint Thomaskring stelt 26 Juli voor als Curacao - dag.

Gisteravond heeft de Sint Thomaskring op een buitengewone algemene vergadering unaniem besloten om de dag van 26 Juli — de dag waarop Curaçao ontdekt werd in het jaar 1499 — te propageren als Nationale Feestdag van Curaçao.

De Voorzitter, de heer Alfredo Donker Jr., legde daarbij namens het Bestuur de volgende verklaring af.

Verklaring van den Voorzitter.

Zo niet allemaal, doch de meesten van U zullen wel benieuwd zijn naar de redenen die tot de bijeenkomst dezer vergadering hebben geleid. In de meeste gevallen wordt de Agenda der te behandelen onderwerpen reeds van te voren bekendgemaakt, wat ook een heel natuurlijke gang van zaken is.

Er zijn echter tijden die ons als het ware dwingen om alles anders te behandelen dan volgens de beproefde gewoonte. Het schijnt dat deze oude methoden uit de tijd zijn geraakt. In alles willen wij „politiek" zien en vervallen van het ene uiterste tot het andere. Het midden houden kennen wij niet meer.

Bij het behandelen van ons Actie-Programma is door het lid Jules Ph. de Palm het voorstel geopperd om, aangezien Curaçao tot nu toe geen eigen nationale feestdag bezit, van de kant van de St. Thomaskring het in die richting te leiden dat een verblijdende of roemrijke gebeurtenis in de geschiedenis van ons eiland, door geheel het Curaçaose volk gevierd worde.

Curaçao viert nu de verjaardagen van de Koningin en van andere leden van het Koninklijk Huis en het is goed dat dit zo is en wij wensen dat het ook altijd zo blijve. Maar daarnaast wensen wij een echt nationale, een zuiver Curaçaose feestdag.

Indien wij onze blik laten weiden over de landen in onze naaste omgeving dan zullen wij ontwaren dat zij iets op ons vóór hebben, zelfs zou ik zeggen een belangrijk iets. Zij verstaan nl. de kunst van feestvieren, wij niet. Zij verstaan de kunst hun grote figuren te eren, terwijl onze nationale helden, al zijn zij niet talrijk, door ons vergeten worden. Zij verstaan de kunst die figuren te beschouwen als een godheid. Wij gelukkig niet. Maar zij verstaan ook de kunst om de grote daden en dagen in hun geschiedenis te herdenken en het volk te wijzen op de roemrijke verrichtingen hunner voorvaderen en het levende nageslacht aan te sporen in hun voetstappen te treden wanneer de gelegenheid zich mocht voordoen.

En wij moeten erkennen dat wij, op dit punt, bij hen in de leer kunnen gaan.

„Wij willen een toekomst bouwen, maar zijn wij ter schole gegaan bij het verleden? Kennen wij de grote en grootse daden van het verleden? Wat weten wij van dat verleden?

Misschien een armzalig restje dat nog is blijven hangen van hetgeen wij op school geleerd hebben.

Het is duidelijk dat een nationale feestdag invoeren nimmer bereikt kan worden dan in gemeenschappelijke en kalme samenwerking van alle lagen van het Curaçaose volk en dient te worden gestempeld met een onmiskenbare bezieling van intense vaderlandsliefde, van oprecht en waarachtig patriotisme.

Daarom wil ik U het volgende voorstel doen:

Wij moeten ons inspannen om bij onze landgenoten liefde te wekken voor ons verleden, niet alleen door het schoolonderwijs, dat ook zeer aan te raden is, maar door alvast de feiten uit onze geschiedenis, die daarvoor in aanmerking komen, aan het volk levendig voor ogen te stellen, door ze in brede kringen te herdenken.

En welke gebeurtenis leent zich beter daartoe, welke dag kan geschikter zijn voor bezinning van het nationale gevoelen dan de dag van onze geboorte, de dag waarop Alonso de Ojeda voor het eerst ons eiland zag, de dag waarop hij met zijn schepen onze trotse haven binnenvoer: 26 Juli 1499?

Daarom zou ik U in overweging willen geven om als een eerste begin, een verzoekschrift in te dienen bij de bevoegde instantie om het daarheen te willen leiden dat 26 Juli als wettelijk erkende feestdag zal worden gevierd.

Geachte medeleden:

Wij gaan een toekomst tegemoet, een toekomst die nog steeds gehuld is in een wazige sluier.

Wij zijn gewikkeld in een strijd die kenmerkend is voor onze tijd. Maar beseffen wij wel dat, wanneer wij het voorrecht mogen hebben die toekomst waar wij nu naar streven, te beleven, ieder landskind, van alle lagen der bevolking, bezield moet zijn van de schoonste aller deugden: een vurige liefde voor zijn „dushi Corsow".

De wens die wij koesteren om zelf onze inwendige zaken te regelen en de volledige verantwoordelijkheid daarvan op ons te nemen, kan ons niet ontnomen worden. Wij zullen volgens de belofte van Hare Majesteit de Koningin, binnen afzienbare tijd, een meer autonoom bestuur krijgen. Laten wij dan beginnen om één te zijn in onze vaderlandsliefde: laten wij zorgen dat 26 Juli de dag wordt waarop ieder Curaçaoënaar zich op een zeer bizondere wijze één voelt met zijn landgenoten: de dag waarop één gedachte allen bij moet zijn... Curaçao.

Waarom de autonomiedag niet.

Na de verklaring van den Voorzitter werd onmiddellijk gelegenheid gegeven tot opene aanmerkingen. Alle leden bleken het in principe eens te zijn met het voorstel. Enkelen vroegen zich echter af of de dag waarop Curaçao zelfsbestuur zal verkrijgen niet meer geschikt zou zijn om te worden gevierd als Nationale Feestdag.

Van verschillende zijden werd hiertegen bezwaar gemaakt. Zo voerde men aan, dat een Nationale Feestdag zo min mogelijk verbonden moet zijn aan bepaalde politieke groeperingen of personen. Vooral moet op Curaçao zoveel mogelijk getracht worden het persoonlijk element te vermijden. Men moet een dag hebben waarop elke ingezetene

zijn liefde voor Curaçao kan doen blijken. Ook de Europese Nederlanders, die een groot deel van het inwonertal van Curaçao uitmaken. Het is thans niet mogelijk de autonomie-dag als een algemeen Nationale Feestdag uit te roepen, want al zal dat een feestdag voor Curaçao zijn, de belangrijkheid ervan zal eerst na verloop van vele jaren in haar ware perspectieven gezien kunnen worden. Op een Nationale Feestdag moeten zoveel mogelijk wrijvingen voorkomen worden, zij het ook dat het overgrote deel van de bevolking zelfbestuur wenst.

Anderen wezen erop, dat de dag waarop Columbus Amerika ontdekte over het gehele Westelijk Halfrond gevierd wordt (Dia de la Raza). Men moet de ontdekking niet zien als een begin van een koloniaal tijdperk, doch eerder als een geboorte, het eerste contact met de hellenistische beschaving. Zo kan de ontdekking van Curaçao beschouwd worden als de geboorte van de Curaçaose natie, onafhankelijk van het staatsbegrip.

Al de leden kwamen na langdurige debatten tot de overtuiging, dat 26 Juli de meest geschikte dag zal zijn om te worden gevierd als Curaçao-dag.

Vlot werd een programma gevormd en een Feestcommissie met de uitvoering ervan belast. Men besloot o.a. een verzoekschrift aan den Gouverneur (de aangewezen autoriteit) te overhandigen, teneinde tot de indiening van een ontwerp-landsverordening bij de Staten te komen. Hedenmorgen zou een afvaardiging van het Bestuur haar opwachting bij den Landvoogd maken.

Men was het erover eens, dat, gezien de weinig beschikbare tijd, de viering dit jaar slechts op kleine schaal zal kunnen geschieden, doch indien het plan bij de bevolking in goede aarde valt, zal het volgende jaar de Nationale Feestdag op grootse wijze worden gevierd.

Aan het besluit van de avond stond een der aanvankelijke critici op en verklaarde hij geestdriftig: „Mijn hart is vervuld van blijdschap......"

CURAÇAO

NIEUWE TELEGRAMMEN.

Jan H. A. Eman van Aruba heeft gisteren het volgende telegram gezonden aan den Minister-President Dr. Louis J. M. Beel, Minster Mr. Jan A. Jonkman en Dr. William Ch. de la Try Ellis.

„Arubaanse bevolking onder de indruk verkerende, dat pogingen worden aangewend tot ingrijpende veranderingen in bestaande Staatsregeling, waardoor belangen van Aruba aanzienlijk kunnen worden geschaad, daar immers tussen eilanden Aruba en Curaçao absoluut tegenstrijdige belangen op economisch, sociaal en politiek gebied bestaan, zal bitter teleurgesteld zijn indien zulks waar mocht blijken alvorens Aruba volledige autonomie ten opzichte eiland Curaçao zal hebben verkregen. Arubaanse bevolking verzoekt Uwer Excellentie beleefd het daarheen te leiden, dat Aruba bij Rijksconferentie worde vertegenwoordigd door Arubaanse afgevaardigden, niet door Staten aan te wijzen Arends, Eman, Henriquez, Arubaanse statenleden; Wever, Landraad.

(w.g.) Statenlid Eman."

De heer Eman deelt ons mede, dat bovenstaand telegram verzonden werd in overeenstemming met de volksbijeenkomst, Gezaghebber Kwartsz en Dr. Eloy Arends, lid van de Raad van Bestuur.

De heer Eman betuigde voorts in het telegram aan Dr. de la Try Ellis dank voor het feit dat hij op Emans verzoek Aruba's wensen aan het opperbestuur had willen overbrengen.

HET COMMUNIQUÉ VAN DE COMMISSIE-ELLIS.

Als volgt luidt het communiqué dat in Nederland door de afvaardiging onder leiding van Dr. W. Ch. de la Try Ellis in Nederland is uitgegeven en waarvan de volledige text ons thans bereikt heeft:

„Naar aanleiding van het afvaardigen van een commissie uit de Staten van Curaçao, heeft de Raad van Bestuur — gelet op de overijling, waarmede deze afvaardiging gepaard is gegaan, terwijl het voorstel tot afvaardiging in de Staten zelf met krachtige argumenten bestreden is — gemeend, zich eveneens tot de Koningin te moeten wenden.

De door de raad van bestuur aangewezen commissie houdt rekening met het rapport van de commissie" — op verzoek van den Minister van Overzeese Gebiedsdelen — „10 October 1945 ingesteld tot onderzoek en bestudering van de in het Gebiedsdeel Curaçao levende politieke opvattingen en wensen, ter voorbereiding van de Rijksconferentie, verschenen 18 Mei 1946".

Gelet op dit rapport — dat in Nederland nog niet genoegzaam bekend is — wil de door de Raad van Bestuur aangewezen commissie de nodige vervulbare wensen der verschillende bevolkingsgroepen en eilanden onder de aandacht van het opperbestuur brengen. Zij staat geheel op het standpunt der rijkseenheid en acht elke haast in deze volkomen praematuur en slechts onnodige en onverantwoordelijke verzwaring van de in deze tijd toch reeds zo ontzaglijk moeilijke taak der Nederlandse regering. De voorstelling, alsof in het gebiedsdeel Curaçao onhoudbare dictatoriale toestanden heersen, is volkomen uit de lucht gegrepen. Integendeel, dit gebiedsdeel munt uit door welvaart en rechtszekerheid. Dat er een „algemene" ontevredenheid over het huidige bestuursbeleid zou bestaan, is te enenmale onjuist. Wel bestaat er een vrij algemeen verlangen naar bestuursdecentralisatie — inzonderheid op het eiland Aruba — en hieraan is bereids door den Gouverneur tegemoet gekomen door de indiening bij de Staten van een ontwerp voor locale autonomie, waardoor voor alle eilanden gemeenteraden in het leven worden geroepen.

Ten aanzien van staatkundige hervormingen betreffende de verhouding tot het moederland en van den Gouverneur tot de Kroon is de uiterste voorzichtigheid geboden, mede met het oog op de onafhankelijkheid der welvaart van de op Curaçao en Aruba gevestigde Europese en Amerikaanse ondernemingen en de aanwezigheid aldaar van duizenden vreemdelingen. Hier staan niet alleen levensbelangen van de Nederlandse Antillen, maar ook van het gehele Koninkrijk op het spel."

ADHAESIE DER SURINAAMSE KATHOLIEKEN.

„De Surinamer" schrijft naar aanleiding van het in ons blad van 4 Juli jl. gepubliceerde communiqué van het [toenmalige] hoofdbestuur van de Curaçaose R.K. Partij, dat de Surinaamse Katholieken waarbij de geestelijkheid zich aansluit, het in dit communiqué vervatte met verandering van Curaçao in Suriname volledig in dezelfde betekenis als hun uitgesproken politieke opvatting aanvaarden.

HELMAN MIDDEN AUGUSTUS NAAR SURINAME.

Albert Helman zal omstreeks 15 Augustus naar Suriname vertrekken. Ook de heer J. Simoons, Voorzitter van de Vereniging Suriname op Aruba, zal dan een bezoek brengen aan Suriname, aldus lezen wij in „De West".

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Benoeming: Mr. C. F. Klokke tot President plaatsvervanger van de Krijgsraad in het Militair Arrondissement Curaçao.

Bevordering: A. J. C. Veerman en H. P. Liberia brigadiers bij het Corps Militaire Politietroepen alhier, tot sergeant bij het Corps Militaire Politietroepen.

Toelating: J. N. Borbonus, geneeskundige in dienst van de Lago Oil & Transport Co. Ltd. te Aruba is toegelaten tot de oefening van de geneeskundige practijk uitsluitend op het terrein van de Lago Oil & Transport Co. Ltd. op Aruba; M. Neven tot de oefening van de tandheelkundige practijk in het Gebiedsdeel Curaçao; R. Turfboer, arts tot de oefening van de geneeskunst in het Gebiedsdeel Curaçao.

Waarneming: Mr. W. R. Boom, tijdelijk adjunct-commies ten Parkette van den Procureur-Generaal is bevoegd verklaard, om in geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van den Officier van Justitie en van den Substituut-Officier van Justitie, het Openbaar Ministerie bij het Gerecht in Eerste Aanleg op Curaçao waar te nemen; E. S. Cardoze, klerk 1e klasse ten kantore van den Districtmeester van het 2e district alhier, is gemachtigd om bij ontstentenis of verhindering van den Districtmeester van het 2e district op Curaçao, namens deze huurboekjes enz. te tekenen.

Eervol ontslag aan: Mr. W. B. J. Aberson, President-plaatsvervanger van de Krijgsraad in het Militair Arrondissement Curaçao op zijn verzoek in verband met zijn vertrek van Curaçao.

Commissie ter bestudering van Staatkundige aangelegenheden: Eervol ontslag aan Mr. C. F. Gronemeijer als lid op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten.

Arubaanse Quota Verdelingscommissie: Eervol ontslag aan G. H. Zaal als lid Secretaris.

Benoemd: als lid Secretaris H. D. G. Kroonenberg, controleur bij de Dienst voor Sociale Zaken op Aruba, aangewezen als vertegenwoordiger van het Hoofd van het Departement Sociale- en Economische Zaken op Aruba en belast met de leiding van de afdeling Aruba van het Bureau voor Crisiszaken.

Commissie van Advies inzake de uitvoering van de plannen tot volkswoningbouw: Benoemd tot leden: F. J. Q. Kwartsz, Mr. E. C. Henriquez en C. W. J. Jonckheer.

Commissie van Filmkeur te Curaçao: Eervol ontslag aan Mr. J. W. M. Ellis als plaatsvervangend lid, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten.

Benoemd: Mr. I. G. Debrot tot plaatsvervanend lid.

Bouwcommissie op Aruba: Eervol ontslag aan: Mr. H. A. J. Gijsen als voorzitter, op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten bij den Lande.

Benoemd: Mr. C. F. Klokke tot voorzitter.

De Wnd Gouvernements-Secretaris,
C. Süthoff.

SURINAME

WAARNEMEND INSPECTEUR.

De Surinaamse hoofdonderwijzer M. Pool, leraar aan de Hendrikschool, die bestemd is om na het vertrek van den heer R. D. Simons het ambt van Inspecteur van het Onderwijs waar te nemen is in afwachting van zijn tijdelijke aanstelling werkzaam gesteld op het Departement van Onderwijs. De heer A. Calor, Directeur van de Hendrikschool waar de heer Pool werkzaam was, schijnt zijn ontslag te hebben aangeboden omdat hij zich gepasseerd voelt.

DR. WOLFF NAAR CARACAS.

Dr. A. E. Wolff is benoemd tot afgevaardigde van Suriname op het GezondheidsCongres der Amerikaanse landen, dat in September te Caracas, Venezuela, zal worden gehouden.

BELANGSTELLING VOOR GOUD.

Wij lezen in „De West" dat zich in Suriname de mijningenieurs M. Wilson en K. N. Nordlund bevinden. De eerstgenoemde is een Brit en de tweede een Fin. De heren bevinden zich in Suriname in opdracht van een Canadese maatschappij, die belangstelling heeft voor een goudconcessie in Suriname.

Missie Nieuws

PASTOOR BARTEL VERTROKKEN.

Gistermiddag vertrok met de P.A.A. naar Nederland via de Verenigde Staten van Noord-Amerika Pastoor Theodardus Bartel O.P. voor het doorbrengen van een vacantie.

GENERAAL KAPITTEL DER PATERS DOMINICANEN.

In September as. zal te Rome in het Collegio Angelico het Generaal Kapittel der Dominicanen gehouden worden ter verkiezing van een nieuwen Magister-Generalis. Het generalaat van P. M. Gillet, dat reeds in 1941 eindigde, werd door Zijne Heiligheid den Paus verlengd.

De Capitularissen zullen bij deze gelegenheid het graf van den Heiligen Dominicus te Bologna bezoeken.

SPORT

DE TENNISUITSLAGEN.

Als volgt zijn de uitslagen van de tenniswedstrijden om het kampioenschap van Curaçao, welke gisteren gespeeld zijn. Al de volgende wedstrijden zijn van heren-enkel:

O. Salas slaat M. F. Brakke 6—4, 6—3, 6—2; Leo Uchtman slaat V. E. Naar 6—4, 8—6, 6—3; A. P. Jessurun slaat H. M. van Delden 6—0, 6—1, 6—1; H. E. Hoyer slaat J. J. Slingerland 6—2, 6—2, 6—4; L. E. Th. Tjin A Djie slaat G. L. A. de Rooy 6—2, 6—0, 6—1; H. Lodewijk slaat H. Rosenthal 2—6, 10—8, 6—3, 4—6, 10—8; W. McMurdock slaat C. C. Boom 6—2, 3—6, 3—6, 6—4, 6—3.

ONS KONINKRIJK

NIEUWE GENERAAL DER KRUISHEREN.

Het Generaal Kapittel der Kruisheren heeft gisteren te Uden pater dr. W. van Hees, prior van het klooster en directeur van het gymnasium aldaar, tot generaal der orde gekozen. De nieuw benoemde generaal werd in 1906 te Amsterdam geboren en in 1930 tot priester gewijd. Hij studeerde te Rome, waar hij het doctoraat in de theologie behaalde.

NEDERLANDSE GEZANTSCHAP TE BELGRADO.

Naar ons ter ore komt is binnenkort de benoeming te verwachten tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Belgrado van den heer Ch. M. Dozy, thans Nederlands vertegenwoordiger in Roemenië met standplaats te Boekarest, waar hij voor de oorlog Nederlands consul-generaal was. Na de vorige wereld-oorlog hebben wij een tijdlang een afzonderlijk gezantschap bij de Zuid-Slavische regering gehad; daaraan is echter enige jaren later een einde gekomen. De Heer Dozy is op Jamaica werkzaam geweest voor de Nederlandse vluchtelingen en heeft ook enkele malen Curaçao bezocht.

NIEUW CONSISTORIE?

Kardinaal de Jong zou in de herfst naar Rome gaan.

Volgens A.F.P. zou Zijne Heiligheid de Paus komende herfst een zitting van kardinalen doen plaats hebben, ten einde een klein aantal kardinalen te doen benoemen.

Bij deze gelegenheid zou ook Zijne Emminentie Kardinaal de Jong, Aartsbisschop van Utrecht, de rode hoed ontvangen.

In aansluiting op bovenstaand bericht van A.F.P. verneemt onze Utrechtse correspondent, dat het inderdaad in de bedoeling ligt van Kardinaal de Jong, in het najaar, waarschijnlijk in September, naar Rome te gaan. De reis zal per trein worden gemaakt, over Parijs, door Zwitserland en Italië. De juiste datum, noch de duur van de reis staat echter vast. Dr. J. Geerdinck, secretaris van den Kardinaal, zal Zijne Emminentie op deze reis vergezellen.

Over het bijeenroepen van het College van Kardinalen is op de Maliebaan te Utrecht echter niets bekend.

BIJ DE DOOD VAN EDUARD VETERMAN.

Zoals wij in het kort reeds hebben bericht, is Eduard Veterman met zijn vrouw bij een auto-ongeluk om het leven gekomen.

Veterman, letterkundige en toneelregisseur, geboren in Den Haag op 9 November 1901, bezocht de Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. Van 1919 tot 1920 was hij leider van „Die Gesellen von den Spele". Hij gaf o.a. opvoeringen van het Abelspel van Gloriant. Van 1921 tot 1924 was hij als dramaturg aan het Hofstadtoneel verbonden, een positie, die hij aan verschillende gezelschappen bekleedde tot de oorlog. Tijdens de bezetting deed hij voortreffelijk illegaal werk, werd gevangen genomen, ter dood veroordeeld, begenadigd en in verschillende concentratiekampen opgesloten. Na de oorlog trokken vooral de aandacht zijn toneelstuk „Lysistrata" en zijn boekje over de illegaliteit Keizersgracht 763.

Verschillende romans en toneelstukken verschenen van zijn hand.

De schrijver was juist teruggekeerd van het te Stockholm gehouden P.E.N.-congres.

TEGEMOETKOMING VAN VEEFOKKERS.

De President van Venezuela conferende onlangs met de Venezolaanse veefokkers. Hij kondigde daarbij aan dat de Landbouw Bank een crediet van twaalf millioen Bolivars zou uitschrijven voor de opvoering van de productie. Eveneens deelde de President mede, dat tegelijkertijd een even groot bedrag zal worden uitgetrokken voor de aankoop van een partij bevruchtende dieren van andere rassen, teneinde op grote schaal de kruising te veroorzaken. De boeren hebben aan de kranten hun voldoening te kennen gegeven over de wijze waarop de Revolutionnaire Regering wil ingrijpen. om hun arbeid te vergemakkelijken.

APOSTOLAAT TER ZEE NAAR ROME?

Curaçao ook vertegenwoordigd?

Wij vernemen dat het Apostolaat ter Zee, dat 26 jaren geleden in Glasgow werd gesticht, binnenkort zijn eerste na-oorlogse Congres in Rome zal houden. Het Apostolaat ter Zee onderhoudt een Zeemanshuis aan de Klipstraat en verder in ongeveer 300 havenplaatsen van veertig verschillende landen. Het jaarlijkse congres van 1940 zou in Rome hebben plaats gevonden, maar werd door de oorlog verhinderd. Wij hopen, dat ook Curaçao op dit Romeinse Congres vertegenwoordigd zal kunnen zijn.

VOORZITTER RIJKSCONFERENTIE.

Naar verluidt zou Prof. Mr. Johann A. H. Logemann, oud-minister van Overzeese Gebiedsdelen, voorzitter der Rijksconferentie worden.

Kapitaals-investaties in Oost-Indie.

In aansluiting op wat wij schreven in ons blad van 15 Juli jongstleden betreffende investeringen in de Oost en wat James C. de Wilde in zijn boek „The Shadow of the Sword" hierover liet horen, lijkt het niet ondienstig een artikel over te nemen van Djajeng Pratomo, gepubliceerd in „Indonesia", orgaan van de Perhimpoenan Indonesia. Het stuk luidt:

Door zijn rijkdom aan grondstoffen en voedingsmiddelen en door zijn goedkope arbeidskrachten was Indonesië sinds het einde van de vorige eeuw en vooral aan het begin van deze eeuw tot aan de jaren vlak voor het uitbreken van de tweede wereldoorlog, een belangrijk gebied voor buitenlandse kapitaals-investaties. In die grote rijke kolonie was het kapitaal nog wel behoorlijk rendabel te maken. De overgang van de gedwongen bevolkingscultuur naar de vrije Westerse cultures heeft dan ook geleid tot regelmatig toenemende Westerse kapitaals-investaties in Indonesië, een ontwikkelingsgang zo kenmerkend voor het imperialistische tijdperk. De „open deur"-politiek van de toenmalige Nederlands-Indische Regering heeft dit proces nog meer bevorderd en het resultaat was, dat in 1936 de buitenlandse investaties in Indonesië uitgegroeid waren tot een bedrag van 293.096.000 pond sterling. Zo op zichzelf zegt dit bedrag ons niet veel, maar het spreekt direct boekdelen, wanneer wij het vergelijken met andere cijfers.

Nemen wij bijvoorbeeld de totale buitenlandse beleggingen in Afrika, welke in 1934 605.722.000 pond sterling en die in Ceylon, Malakka, Indo-China en de Philippijnen tezamen, welke in datzelfde jaar 262.721.000 pond sterling bedroegen, dan kunnen wij daaruit opmaken, dat de buitenlandse kapitaals-investaties in Indonesië alleen in 1936 al bijna de helft hebben bedragen van die in het werelddeel Afrika in 1934 en zelfs meer dan de totale buitenlandse beleggingen in Ceylon, Malakka, Indo-China en de Philippijnen tezamen!

In geen enkel ander koloniaal gebied, behalve India waren de investaties van het buitenlandse kapitaal zo groot als in Indonesië. De orde van groette van het vreemde kapitaal in Indonesië kan men uit de hieronder volgende tabel opmaken.

Indonesië	£	293.096.000	1936
India	£	1.000.000.000	1933
Congo	£	134.731.000	1934
Indo-China	£	103.682.000	1934
Malakka	£	102.217.000	1934
Philippijnen	£	31.115.000	1934

Wanneer wij nagaan, welke landen er kapitaal in Indonesië belegd hebben, dan blijken dit hoofdzakelijk Nederland, Engeland, Amerika, Frankrijk, België, Duitsland, Japan en Zweden te zijn. Het aandeel, dat elk van deze landen in de agrarische bedrijven en mijnbouw had, was als volgt:

Nederl.	f 1.536	millioen	75 %
Engel.	f 278	millioen	13,5%
Frankrijk-België	f 112	millioen	5 %
Amerika	f 53	millioen	2,5%
Japan	f 20	millioen	1 %
Duitsl.	f 18	millioen	1 %
Zweden	f 5	millioen	
Totaal	f 2.064	millioen	100 %

Nederlandse beleggingen.

Nederland staat op deze lijst bovenaan met een bedrag van 1.536 millioen. Dit getal geeft echter nog niet weer de totale Nederlandse beleggingen in Indonesië, want men moet er nog aan toevoegen de investaties in handelslichamen, verzekeringsmaatschappijen, banken, scheepvaartmaatschappijen, openbare werken en andere niet tot de mijnbouw of landbouw behorende bedrijven.

Bovendien moet men de Nederlands-Indische staatsschuld van ongeveer f 1.363.000.000.— welke voor 80% uit Nederlands kapitaal bestond, nog daarbij rekenen. Zo komt men dan voor het jaar 1935 tot het formidabele bedrag van f 4.000.000.000.— voor de Nederlandse kapitaals-investaties in Indonesië. Ongetwijfeld zal dit bedrag in de latere jaren nog hoger gelegen hebben.

In welke bedrijven precies het kapitaal nu geïnvesteerd is is niet nauwkeurig na te gaan. Wel kunnen wij de belangrijkste bedrijven met Nederlands kapitaal aanwijzen. Voorzover het daarin belegde bedrag bekend is, zullen wij het hier ook aangeven.

In de eerste plaats zaten enorme hoeveelheden Nederlands kapitaal in de groot-cultures. Eind 1936 was het bedrag der uitstaande genoteerde fondsen der cultuur-ondernemingen (nominale waarde) f 381.411.000. Op het einde van 1912 was dit bedrag slechts f 107.903.000.— en in 1880 zelfs nihil! Van 1912 tot 1936 hebben wij dus een toeneming van 123% gehad.

Grote bedragen werden ook gestoken in de spoor- en tramwegen. In 1940 zat daarin een aanlegkapitaal van meer dan f 900.000.000.—.

Ook de zg. [illegible] zoals irrigatiewerken, electriciteitsbedrijven, havenwerken e.a. werken hoofdzakelijk met Nederlands kapitaal. Hetzelfde kan ook gezegd worden van de scheepvaartmaatschappijen.

Wat de Nederlandse investaties in de mijnbouw betreffen, de belangrijkste daarvan waren wel die in olie, tin, bauxiet en nikkel. Verreweg het grootste gedeelte van het „geld in de olie" zit wel in de „Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlands-Indië" (ook wel „Royal Dutch" genoemd). Naar schatting bedragen deze olie-investeringen f 360.000.000.—.

Belangrijke en aantrekkelijke objecten voor het Nederlands kapitaal vormden ook de handelshuizen, zoals de Nederlands-Indische Handelsbank, H.V.A., Nederlandse Handelmaatschappij, Borsumij, Lindeteves Stokvis, Geo Wehry e.a.

De volgende cijfers en vergelijkingen geven een nog betere indruk van de grootte van het in Indonesië belegde Nederlandse kapitaal.

Het nationaal inkomen in Nederland was op 1 Mei 1935 f 18.000.000.000.—. Het in Indonesië belegde geld bedroeg dus 23% van dit nationaal inkomen, zeker geen klein bedrag te noemen!

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek werd in 1936 door Nederland van Indonesië aan interest en dividend geïnd een bedrag van f 85.000.000.— voor alle Nederlandse beleggingen op lange termijn. Hierbij zijn echter o.a. nog niet inbegrepen de in Indonesië achtergehouden bedragen voor uitbreiding van de bedrijven en voor verdere investaties. Toch vormde dit bedrag reeds 8% van de netto inkomsten van Nederland uit buitenlandse beleggingen op lange termijn.

Het Engelse kapitaal in Indonesië.

Na Nederland komt Engeland op de tweede plaats met een totaal bedrag van ongeveer 31 millioen pond sterling aan investaties in Indonesië. In verhouding tot de totale Engelse beleggingen in Zuid-Oost-Azië (Malakka, Thailand, Indo-China en de Philippijnen) is dit zeker groot te noemen.

In 1930 bedroegen de investaties in die landen ongeveer 108 millioen pond sterling. Van de investaties in particuliere bedrijven was 30% Engels.

De petroleum vormde de kern van deze Engelse beleggingen. Waar de olie-belangen zo'n grote rol spelen in het huidige conflict tussen Nederland en Indonesië is het misschien nuttig om even na te gaan, hoe de organisatie van de petroleum-productie in Indonesië geschiedde.

Het Verre Oosten produceerde 3,4% van de wereldopbrengst [illegible] van Indonesië op dit gebied blijkt wel uit zijn aandeel in die productie, dat niet minder dan 82% bedroeg.

De productie werd beheerst door drie grote concerns:

1. **Royal Dutch Shell** met dochtermaatschappijen o.a. „B.P.M."
2. **Standard Vacuum**, een dochtermaatschappij van de „Standard Oil of New Jersey" en „Socony Vacuum", met als dochtermaatschappij de „Nederlandse Koloniale Petroleum Maatschappij".
3. **Standard Oil Company of California and Texas Corporation** met als dochtermaatschappij de „Nederlandse Pacific Petroleum Maatschappij".

De eerste is een Nederlands-Engels concern en de twee andere zijn Noordamerikaanse combinaties. Het wonderlijke is nu, dat wij nog een dochtermaatschappij van deze drie leidende grote „concurrenten" gezamenlijk hebben nl. de **Nederlandse Nieuw Guinea Petroleum Maatschappij.**

De Royal Dutch Shell en de Standard Vacuum hadden feitelijk een monopolie-positie in Indonesië en zij werkten dan ook samen. De Royal Dutch Shell beheerste ¾ van de Indonesische petroleumproductie.

Dit lichaam is ontstaan door een samenwerking van de „Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Exploitatie van Petroleum in Nederlands-Indië" en de „Shell Trading and Transport Company". De eerste is een Nederlandse en de tweede een Engelse maatschappij.

De Royal Dutch Shell-groep had een aantal dochtermaatschappijen, waarvan de B.P.M. met een kapitaal van f 300 millioen de belangrijkste was. De verdeling van het bezit van de B.P.M. tussen de „Royal Dutch" en de „Shell" was als 3 : 2. Aangezien de totale investaties van deze groep in Indonesië f 600 millioen bedroegen en het Engelse kapitaal in de Indonesische olie niet alleen in die ene groep zat, kunnen dus de Engelse beleggingen op dit gebied op meer dan f 240 millioen berekend worden.

Dat er wat uit de olie te halen valt, kan men direct uit de volgende cijfers zien. In 1936 ontving Nederland aan interest voor de Nederlands-Indische staatsschuld van f 1 milliard f 40 millioen. Men duizelt reeds van dit bedrag, doch voor de B.M.P. betekende het nog niets, want deze maatschappij heeft kans gezien om in datzelfde jaar uit een kapitaal van „slechts f 600 millioen een dividend te halen van f 53 millioen!

Van de rest van het Engelse kapitaal was vrijwel het grootste gedeelte in de rubber belegd. Ook zaten er nog kleine hoeveelheden in de palmolie, koffie, thee en kina.

De Noordamerikaanse beleggingen.

Het totale Noordamerikaanse kapitaal, dat in Indonesië zat, bedroeg om en bij de 100 millioen dollar. Wanneer wij dit bedrag vergelijken met de totale Noordamerikaanse beleggingen in het Verre Oosten, welke ongeveer 750 millioen dollar bedroegen (1936), dan blijkt ook hier weer, dat Indonesië voor de Noordamerikaanse kapitalisten een aantrekkelijk investeringsgebied was.

Het grootste gedeelte van Uncle Sams kapitaal was in de olie belegd en wel in de „Standard Vacuum", ongeveer 70 millioen dollar. De rest zat in de Indonesische rubber, welke voor de oorlog bijna geheel (90%) naar de Noordamerikaanse markt ging!

De Noordamerikaanse investaties in Indonesië hebben niet zulke afmetingen aangenomen als die van Nederland en Engeland. De Noordamerikaanse belangen in Indonesië sproten dan ook niet zozeer voort uit zijn kapitaals-investaties aldaar als wel uit het feit, dat Indonesië leverancier was van voor de Noordamerikaanse industrie en defensie onmisbare grondstoffen.

Een Noordamerikaanse schrijver noemde Indonesië eens treffend: „the cream of the colonial world" — de room van de koloniale wereld. Geen wonder, want naast een haast onuitputtelijk reservoir van vele grondstoffen en voedingsmiddelen was het ook nog en eldorado voor het buitenlandse kapitaal, dat in een door economische crises geteisterde wereld bijna nergens meer met voordeel aangewend kon worden. Goedkope arbeidskrachten, een kapitaalarme bevolking van loontrekkers en boeren, een overvloed aan grondstoffen, enorme winstmogelijkheden, de „open-deur"-politiek, dat alles vormde een geweldige zuigkracht op het buitenlandse kapitaal.

Voor het Indonesische volk betekende het echter een steeds groter wordende afhankelijkheid van de kapitaalmagnaten in het buitenland. Waar de bevolking aan het productie-proces deelnam door levering van alleen haar arbeidskracht, bracht dat met zich mede, dat de winsten uit het geïnvesteerde kapitaal voor het grootste gedeelt naar het buitenland vloeiden, terwijl slechts de arbeidslonen, reparatiekosten en eventuele gelden voor uitbreiding en nieuwe investaties in het land bleven. Waar het gemiddeld inkomen van den Indonesiër op Java volgens de rapporten van de „Commissie Visman" ongeveer 5 ct per dag bedroeg, betekende dit, dat, ondanks de rijkdom van Indonesië en ondanks de enorme winsten, die het buitenlandse kapitaal in dit land kon maken, zijn bevolking toch nog altijd in een armoedige toestand verkeerde.

Het is ook duidelijk, dat de Indonesische Regering anders tegenover dit in Indonesië geïnvesteerde kapitaal zal staan dan de Nederlands-Indische Regering. In haar politiek manifest van 1 November 1945 verklaarde de Indonesische Regering, dat zij rekening zal houden met de buitenlandse belangen in Indonesië, maar dat zij daarbij het recht opeist, om die bezittingen, welke van belang zijn voor de welvaart van het land, te onteigenen.

Deze verklaring is tevens een waarborg voor het Indonesische volk, dat het buitenlandse kapitaal in de toekomst niet slechts ten voordele van de eigenaars aangewend zal mogen worden, maar dat in de eerste plaats ook de belangen en de welvaart van het Indonesische volk gediend zullen worden.

NIEUWS VAN OVERAL

DE RUSSISCHE SPIONNAGE IN CANADA.

Er zijn aanwijzingen dat de drie landen die de geheimen van de atoombom in bezit hebben, zullen confereren over de Russische spionnage-activiteiten na de bekendmaking van het officiële Canadese rapport waarin gezegd wordt, dat Sovjet-agenten die mogelijk nog werkzaam zijn in Canada, monsters van uranium 235 per vliegtuig naar Rusland verzonden hebben.

Het rapport zeide, dat vele uiterst geheime militaire ontwikkelingen reeds in het gedrang gekomen zijn als gevolg van de Russische spionnage-activiteiten en dat Moskou inlichtingen zoekt over de na-oorlogse defensies van de drie landen — de Verengde Staten, Groot Britannië en Canada. Na verschillende vroegere beschuldigingen omtrent de vertakkingen van de Russische spionnen-organisaties in de Verenigde Staten en Groot Britannië te hebben herhaald, stelde de commissie van onderzoek voor aan Canada om te overwegen of het niet dienstig is zijn bevindingen mede te delen aan de „bevoegde autoriteiten in het Verenigde Koninkrijk en de Verenigde Staten."

Het rapport zeide, dat Alan Nunn May, een natuurkundige die gewerkt heeft aan de onderzoekingen op atomair gebied, monsters van uranium 235 en uranium 233 — de essentiële elementen bij de vervaardiging van atoombommen — heeft gegeven aan Luitenant Angelov, den assistent militaire attaché in de Russische Ambassade te Ottawa. De materialen werden toen per vliegtuig naar Moskou gezonden door Luitenant Kolonel Motinov.

May werd in de lente door een Britse rechtbank veroordeeld tot tien jaren gevangenisstraf.

Het rapport zeide voorts, dat gegevens van het grootste belang over radar verkregen werden door Russische verspieders. Ook zijn geheimen betreffende een middel om de aanwezigheid van duikboten te ontdekken in het gedrang gebracht, zomede geheime gegevens van grote waarde over zekere springstoffen. De commissie zeide, dat de Russen grotendeels gefaald hebben in hun pogingen om de biezonderheden voor de vervaardiging van de atoombom te weten te komen. (Ottawa, (AP) 16.7).

HET PALESTINA-WERK.

Rabbijn J. P. Cardozo schrijft in het bulletin van de [Keren Kayemet] een organisatie van Palestina als Joods land, het volgende:

„Het komt mij voor, dat in het licht van de diep-ongelukkige toestand, waarin duizenden onzer geloofsgenoten in Europa zich thans bevinden en de onzekerheid, die in vele landen op dit halfrond de Joodse bevolkingsgroepen met zorgen vervult, een dergelijke aanbeveling vrijwel overbodig genoemd kan worden.

Dat het onzer Vaderen als een eeuwig erfdeel toegezworen land, Ereto Jisraël, thans het toneel van diep-tragische gebeurtenissen van de heerschappij des gewelds en van ten hemelschreiende ongerechtigheden is geworden, maakt de taak van hen, wier ideaal het is het Joodse volk een publiekrechtelijk gewaarborgde woonplaats te verschaffen in het eigen land, dubbel belangrijk.

Het is de plicht van ieder onzen — wat ook onze mening mocht zijn omtrent de wijze, waarop het Palestina-vraagstuk dient te worden opgelost — als één man achter het grote vredeswerk van het Keren Kayemet te staan. Juist nu moeten de duizenden tienduizenden worden en de tien-duizenden millioenen"!

Juist nu moet iedere Joodse gemeenschap, waar ook ter wereld, haar verantwoordelijkheidsbesef tonen door de fondsen te steunen, die zhijn gesticht om de afgematte resten van ons volk, die elders verkommeren en ten gronde gaan, in de gelegenheid te stellen zich in het Land der Vaderen als vrije burgers te vestigen.

De dag is kort; het werk veel en zwaar, doch de werklieden versagen niet en onder de onontbeerlijke zegen van den werkgever zullen zij slagen in het uitvoeren van hun grootse taak."

De Gouden Kroon van Onze Lieve Vrouw van Fatima.

In een Herderlijke brief van 26 September 1942 aan de gelovigen van Zijn Bisdom maakte Zijner Hoogwaardige Excellentie, D. José Bisschop van Leiria bekend, dat een comissie van dames uit de voornaamste kringen van Portugal op 13 October daaropvolgend te Cova da Iria een gouden kroon zouden aanbieden voor Onze Lieve Vrouw van Fátima. De aanbieding zoude geschieden in tegenwoordigheid van de kerkelijke autoriteiten des Lands en van de vele pelgrims.

Zoals bekend is, was het jaar 1942 het jaar dat gewijd was tot jubeljaar ter herdenking, omdat het vijf en twintig jaren geleden was dat Onze Lieve Vrouw te Fátima aan de Herderskinderen, Lucia, Francisco en Jacinta verscheen. Op 13 October van het jubeljaar sprak de Paus in het Portugees de indrukwekkende radiorede uit, gericht tot Portugal en de pelgrims, die bij gelegenheid van de feesten ter ere van de Heilige Maagd te Fátima verzameld waren. De radiorede eindigde met de toewijding van de wereld aan het Onbevlekte Hart van Maria.

Volledigheidshalve volgt hier de text van de Bisschoppelijke brief van 26 September 1942.

„Op 12 en 13 October zal het de laatste bedevaart zijn van dit jubeljaar, dat de Heilige Vader ons edelmoedig heeft verleend.

Ik kom daarom mijnen beminden diocesanen in herinnering brengen de manier waarop zij moeten voldoen aan de wensen van onze gezegende Moeder des Hemels.

1. niet alleen de pelgrims, maar alle vereerders van Onze Lieve Vrouw van Fátima moeten dagelijks en voornamelijk in de maand October, op zijn minst het Rozenhoedje bidden, indien mogelijk gezamenlijk.

2. een ieder, die daartoe in staat is, gaat gedurende de maand October tot de Heilige Communie ter genoegdoening voor de beledigingen Onze Lieve Vrouw aangedaan en als dank voor de vele gunsten, door Hare tussenkomst ontvangen.

3. een ieder wone in zijn parochiekerk het Maria-lof bij, zoveel door de Pausen aanbevolen.

4. op de dag van de 13 October, zal de Commissie van dames, die een inschrijving in geheel Portugal hielden voor de gouden kroon voor Onze Lieve Vrouw in het Genade-oord in tegenwoordigheid van den Kardinaal-Patriarch, de Aartsbisschoppen en Bisschoppen en van de pelgrims, deze kroon aanbieden.

5. diezelfde dag zal de algemene toewijding aan het Onbevlekt Hart van Maria plaats hebben.

6. de personen, die niet te Fátima kunnen zijn op die dag, moeten zich in de geest verenigen met de pelgrims, oefeningen van godsvrucht houden en liefdewerken doen, bidden voor Portugal."

De hiervorengenoemde commissie van Portugese dames bestond uit de Presidente, Gravin de Sabugosa e Murça, de Markiezinnen de Filalho en van Funchal, de gravinnen dos Alcávas, de Almoster, de Monte Real en de Val de Reis enz. Het waren deze dames die het idee lanceerden goud, zilver en edelstenen te verzamelen voor het vervaardigen van een gouden kroon voor Onze Lieve Vrouw van Fátima. Hiertoe zouden alle moeders van Portugal, rijk en arm hunne bijdragen voor leveren.

Volgens inlichtingen, door mij direct ontvangen van de juweliers Leitão e Irmão, kunstsmeden van het Koninklijk Huis de Bragança, te Lissabon, aan wie de uitvoering van de gouden kroon was opgedragen, werden de volgende waardevolle voorwerpen ontvangen voor het vervaardigen van de kroon voor Onze Lieve Vrouw van Fátima.

219 gouden armbanden, 21 armbanden met edelstenen, 147 gouden kettingen en delen van kettingen, 28 horloge-armbanden, 87 oorringen (brincos), 663 gouden ringen en trouw-ringen, 113 gouden ringen met edelstenen, 214 medailles, 55 medailles van verschillende soorten, met en zonder email, 78 gouden machette-boord en andere knopen, 26 dezelfde knopen met edelstenen, 9 monogramen, 55 dasspelden, 87 gouden broches, 42 broches met edelstenen, 16 horloges, 1 halsketting met parels, 1 sautoir (St Andreaskruis) met parels, verder nog een grote hoeveelheid van verschillende waardevolle voorwerpen bestaande uit goud, geld, enz.

Uit deze kostbare voorwerpen werden de mooiste stenen uitgezocht, gerangschikt, het goud omgesmolten en verwerkt voor de samenstelling van de kroon. De vervaardiging van dit kunstwerk duurde drie maanden. De laatste maand moesten alle kunstsmeden van het Huis Leitão e Irmão medewerken voor de afwerking van de kroon, opdat deze op tijd zoude kunnen worden afgeleverd. Vermeld dient te worden, dat het Huis Leitão e Irmão dit prachtig stuk werk geheel kosteloos heeft verricht ter ere van de H. Maagd van Fátima. Opmerkelijk is, dat gedurende de laatste maand het werk voor de cliënten van de juweliers-zaak Leitão e Irmão moest blijven liggen, doch niemand van de cliënten heeft zich echter beklaagd.

De kroon bestaat uit goud, waarvan verschillende delen geciseleerd zijn. De gouden banden, die de wereldbol schragen, zijn ingelegd met brillanten, alsmede met rozetten van gekleurde stenen en met een rij parels, gaande van boven naar beneden. De wereldbol is ingelegd met turkooizen en omgeven met een ceintuur van brillanten. Op de wereldbol staat een kruis, eveneens ingelegd met brillanten, met in het midden een grote smaragd. Op de top van het kruis bevindt zich een grote parel. De rand van de kroon bevat brillanten, brillanten en rozetten.

Het ontwerp van de kroon was moeilijk uit te voeren, gezien de verschillende grootte en de verscheidenheid der stenen. Edoch het hoofd van het Huis Leitão e Irmão, de heer Jaime Leitão (in het laatst van Mei jl. overleden) wist met zijn buitengewone gave van kunstenaar een stuk werk van zeldzame schoonheid samen te stellen, dat niet alleen de aandacht van het publiek trok, maar vooral van zijn kunstbroeders, die ten volle wisten te waarderen welke moeilijkheden bij dit werk waren te overwinnen geweest. De kroon weegt 1.238 gram (de 800 milésimos) en bestaat uit:

984 brillanten van 75,58 karaats; rozetten en diamanten van 20.63 karaats, 1 grote smaragd van 1.97 karaats, 1 kleine smaragd van 0.55 karaats, 13 kleine smaragds, 18 verschillende safiers, 8 safiers van 5.91 karaats, 33 verschillende stenen: robijnen, rubis spinelle, granaatstenen en turmalinas, 1 grote amethist van 13.83 karaats turkooizen, 4 beril-stenen van 53, 37 karaats, 284 parels.

De stenen zijn gegraveerd in zilver. De waarde van de kroon vertegenwoordigd een bedrag van Escudos 750.000.-

De schitterende gouden kroon voor Onze Lieve Vrouw van Fátima heeft een bizondere verheven betekenis, want de kroon werd samengesteld uit giften van vele Portugese moeders, bestaande uit diverse sieraden van grote of van kleinere waarde, maar ongetwijfeld ging elke gave dezer moeders vergezeld van gebeden en tranen van dankbaarheid. Begrijpelijk is dat de Portugese moeders dankbaar gestemd waren wegens Onze Lieve Vrouw, omdat Portugal buiten de oorlog is gebleven en dat de Portugese jongemannen niet naar de wrede oorlog moesten vertrekken.

De kroning van het beeld van Onze Lieve Vrouw werd in 1942 uitgesteld vanwege de oorlogstoestand tot de dag dat de vrede werkelijk een voldongen feit zoude zijn.

Ik kan niet beter doen om de dankbaarheid te schetsen van de Portugese moeders door de woorden aan te halen van den eerw. schrijver, Pater Pacheco de Amorin, Prof. aan de Universiteit te Coimbra, in het maandblad „Voz de Fátima". Dit maandblad heeft een oplage van 235.000 exemplaren in de Portugese taal en is sinds Januari 1946 ook in een Spaans-Engelse uitgave verkrijgbaar.

Op de vierde pagina van dit maandblad geeft genoemde schrijver in een zeer lezenswaardig artikel de redenen op, waarom de Portugezen Onze Lieve Vrouw van Fátima zo dankbaar zijn en waarom zij op 13 Mei 1936 op zijn gegaan naar Fátima nl. om hun overgrote dankbaarheid aan de voeten van Moeder Maria neer te leggen. Het is de gedachte bevrijd te zijn gebleven van de verschrikkingen van de oorlog.

Onder meer legt de eerwaarde schrijver uit, waarom Hitler er niet toe kwam Portugal te bezetten en hij vervolgt: vele vreemdelingen die hier te lande verbleven, alsmede de goed ingelichte Portugezen weten heel goed, dat de invasie van Portugal door de Duitsers een voldongen feit was. Indien de Duitse legers in 1941 Portugal hadden bezet ongetwijfeld zoude de oorlog een andere wending hebben genomen en God weet hoe de oorlog dan zou zijn geëindigd. Of het nu een fout was van het Duitse Hoofdkwartier, in ieder geval zeker is het, dat de „Emissão de Radio" van Coimbra (de Universiteits-stad van „Emissão de Radio" van Coim-Portugal) Moskou hoorde uitzenden: **Indien Portugal niet wordt bezet door de Duitse legers binnen een maand, dan zal Rusland zich tot Onze Lieve Vrouw van Fátima bekeren".**

Voor ons, zo zegt de schrijver van dit artikel, is het niet nodig van de Russische zender dit te horen om dankbaar te zijn voor de grote en buitengewone genade vrij van de oorlog te zijn gebleven. Er is zoveel in het hart, dat men niet onder woorden kan brengen. Portugal gaat op 13 Mei 1946 aan de voeten van Onze Lieve Vrouw van Fátima om Haar te huldigen in onuitsprekelijke gevoelens van dankbaarheid en om aan de gehele wereld te tonen, met een zekere trots, dat Portugal wil blijven de gezegende aarde van de Heilige Maagd. Terra bendita de Santa Maria.

Dit was dus de gedachte bij de Kroningsfeesten van 13 Mei 1946 te Fátima. Dankbaarheid vrij te zijn gebleven van de verschrikkingen van de oorlog en voor ons Nederlanders, wij dankten voor het einde van de oorlog, de bevrijding van het nazisme en voor de vele gunsten, de wij erlangd hadden gedurende de oorlogsjaren.

Ter gelegenheid van de herdenkingsfeesten van de Kroning van het beeld van Onze Lieve Vrouw van Fátima zijn gouden en zilveren penningen geslagen, volgens de tekeningen van den beeldhouwer João da Silva. De penningen worden te Cova da Ira en in de juwelierszaken in de grote steden van Portugal verkocht.

Ik wil niet nalaten de volgende belangrijke gegevens aan dit artikel toe te voegen, die de Bisschop van Leiria (Fátima ressorteert onder Leiria) bekend maakte op de vergadering, gehouden door vierhonderd meisjes van de congregatie van den H. Vinctius, tijdens haar jaarlijkse bedevaart te Fátima in de laatste dagen van April jl. Bij die gelegenheid sprak de Bisschop van Leiria ook over de vereniging van Onze Lieve Vrouw van Fátima in Rusland en zeide het volgende: „in de Oekraïne bevindt zich reeds een door mij gezegend beeld van Onze Lieve Vrouw van Fátima in een retraitehuis, waar voor kort een congres werd gehouden ter ere van Onze Lieve Vrouw.

Zorgen wij er voor, dat Fátima het grote kanaal van genade blijft vanwaar genade uitstroomt niet alleen over Portugal, maar ook over de gehele wereld."

Louis P. Schols.

Laaiend verkennersenthousiasme op Koempoelan te Lunteren.

De eerste sedert de oorlog

Het Kruis op de plaats waar eens Mussert's spreekgestoelte stond

door

F. J. DE FRAITURE.

In daverende geestdrift hebben op 29 en 30 Juni circa 3500 leiders en leidsters van de Nederlandse Katholieke Verkenners voor de eerste maal na de oorlog weer hun grote jaarlijkse bijeenkomst, oftewel koempoelan gehouden op de Goudsberg te Lunteren. Dit prachtige en voor massale bijeenkomsten destijds door de N.S.B. doelmatig ingerichte terrein, is thans in gebruik bij de padvindersbeweging, die door den vijand in de oorlogsjaren zo zwaar getroffen is. En zo was nu op de plaats, waar weleer Musserts spreekgestoelte stond, onder een enorme troonhemel een altaar opgericht en daarboven verrees een kruis van geweldige afmetingen. In dit teken zult gij overwinnen!

Het was de Hoofdcommissaris der Katholieke Verkenners, H. F. M. Baron van Voorst tot Voorst, die in een van zijn bezielende toespraken op de symboliek hiervan wees. En inderdaad stond deze Koempoelan in het teken der overwinning en der herrijzing van de Verkennersbeweging, die veel groter dan ze ooit geweest is uit de vernietiging, waartoe de Duitsers haar gedoemd hadden, te voorschijn is gekomen.

Uit het gehele land kwamen de leiders en leidsters naar Lunteren gestroomd. Enorme kampterreinen waren voor de ontvangst ingericht; de voorbereiding daartoe had weken van zware arbeid gevergd van staf en voortrekkers, die zich hiervoor beschikbaar hadden gesteld. Om een massale bijeenkomst goed te doen verlopen, daarvoor is een perfecte organisatie nodig, maar ook onvoorwaardelijke discipline, en beide waren er.

Wij zullen niet trachten een verslag te geven van de afwerking van het programma, dat o.a. verschillende sessies omvatte over onderwerpen van het werkplan der Katholieke Actie: tucht, zedigheid, stijl, de voortrekker en de jeugdorganisatie, verleden en toekomst der Katholieke jeugdbeweging.

Maar er waren hoogtepunten, zoals de Mariahulde en het kampvuur op Zaterdagavond en dan Zondag de plechtige gezongen Hoogmis in de open lucht onder de stralende ochtendzon waaronder der Algemene Heilige Communie, die door een twintigtal priesters werd uitgereikt, de vlaggeparade met herdenking der gevallenen en dan vooral ook 's middags het bezoek van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard, Koninklijk Commissaris der Verkenners, en van Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Jozef W. M. Baeten, Coadjutor van den Bisschop van Breda.

Er werd een ralley uitgevoerd, die een fantastisch schouwspel opleverde; Mgr. Baeten celebreerde een Pontificaal Lof, dat ook door Prins Bernhard werd bijgewoond en toen de hoge gasten vertrokken, bereikte het enthousiasme van de duizenden leiders en leidsters, die een enorme erehaag vormden, zijn hoogtepunt.

Aan het einde van de Koempoelan vertrokken tevens enkele voortrekkers voor een estafette naar Rome in samenwerking met voortrekkers uit België, Frankrijk, Zwitserland en Italië, om een door alle Koempoelan-bezoekers ondertekend document aan Zijne Heiligheid den Paus over te brengen.

Engelands Export.

Pas halverwege het gestelde doel.

In onze dagen van gestegen en verder stijgende prijzen is voor vergelijkingsdoeleinden van buitenlandse handelscijfers niet meer de waarde doorslaggevend, maar het volume. Op een waardebasis zijn de Britse uitvoercijfers in de eerste drie maanden van 1946 indrukwekkend genoeg. Zij beliepen toch in deze periode £ 184.1 millioen tegen slechts £ 117.6 millioen gemiddeld per kwartaal in 1938, het laatste vooroorlogsjaar. (Tegenover dezelfde periode van 1945 is de stijging met £ 111.1 millioen nog imposanter).

Maar quantitatief uitgedrukt, was de uitvoer slechts 81 pct. van het volume van 1938. Wanneer men het feit in het oog houdt, dat om de handelsbalans in evenwicht te brengen van officiële zijde is geschat, dat quantitatief 50 à 75 pct. meer zal moeten worden geëxporteerd, dan in laatstgenoemd jaar, dan ziet men wel, hoe groot de achterstand is, welke nog moet worden ingehaald. Op basis van het cijfer over de afgelopen drie maanden is men eerst ongeveer halverwege gekomen.

Nietetmin is het voor het land van het grootste belang, dat het doel zo spoedig mogelijk wordt bereikt. De naar goederen snakkende wereldmarkten zullen dit niet altijd blijven; de concurrentie van andere leveranciers, ook van de tijdens de oorlog onder de voet gelopen landen, neemt met de dag toe. Het middel tot verwezenlijking van het zich gestelde doel ligt in hogere productie. Het spreekt vanzelf, dat de Engelse industrie nog niet de tijd heeft gehad, de reconversie van oorlogs- naar vredesproductie geheel te voltrekken. Daarvoor heeft de oorlog te diep in haar structuur ingegrepen. Vervanging en vernieuwing van verouderde en versleten machines kosten, behalve geld ook tijd.

Mankrachtprobleem.

Het mankrachtprobleem in verband met de internationale militaire verplichtingen van Engeland is nog niet opgelost. Maar waar het aan hapert, is in de eerste plaats de productiviteit van de arbeid. Deze laat nog steeds te wensen over, ondanks de campagne, welke de regering met medewerking der vakverenigingen en werkgeversorganisaties op touw heeft gezet. De onzekerheid, welke de nationalisatieplannen der regering veroorzaken, werkt eveneens vertragend. Het jongste voorbeeld is het plan tot nationalisatie van de ijzer- en staal-industrie. Uit de aankondiging blijkt duidelijk, dat de regering nog absoluut niet weet, wat zij wenst te nationaliseren. Er zal een commissie worden benoemd, om haar hieromtrent adviezen uit te brengen, een arbeid, die naar schatting van deskundigen minstens twee jaar in beslag zal nemen. Intussen kan natuurlijk van de industrie niet worden verwacht, dat zij met haar reeds uitgewerkte uitbreidings- en moderniseringsplannen, waarvoor reeds een programma was uitgewerkt, kostende circa £ 170 millioen in 5—7 jaar uit te voeren, een aanvang maakt.

Met betrekking tot kapitaalsverhogingen van industriële ondernemingen volgen de autoriteiten eveneens een politiek, welke er niet op berekend is, het bedrijfsleven te stimuleren. Het Capital Issues Committee heeft het speciaal begrepen op aandelen-emissies, waarvan een bonus element verbonden is en in de laatste tijd zijn herhaaldelijk nieuwe uitgiften op het laatste ogenblik afgezegd, omdat het C.I.C. de emissie koers te laag achtte, hetgeen neer komt op miskenning van het karakter van reserve-kapitalisatie. Ook in het geval van nieuwe uitgiften voor cash heeft het C.I.G. verschillende malen ingegrepen en de eis van een hogere emissiekoers gesteld. Hier matigen de autoriteiten zich het recht aan, de financiële vooruitzichten ener onderneming te beoordelen, een functie, welke uiteraard buiten haar bestek ligt en tot gevaarlijke consequenties zou kunnen leiden.

Nieuw Vlaams Tijdschrift.

Een gebeurtenis in de litteratuur.

Over het tijdschrift, dat thans in Vlaanderen het licht zag, is al heel wat te doen geweest en men kan zeker niet beweren, dat het gemakkelijk ter wereld gekomen is. De oorzaak daarvan ligt, voor wie iets van de Vlaamse letteren afweet, tamelijk voor de hand.

Het Nieuw Vlaams Tijdschrift werd namelijk reeds in de oorlog ontworpen door Aug. Vermeylen en hij begon met de verwezenlijking aanstonds na de bevrijding. Moeilijkheden van stoffelijke aard verhinderden aanvankelijk op natuurlijke wijze de uitvoering, die nog op zich wachten liet, toen Vermeylen onverwachts overleed.

Onmiddellijk daarna werd de oprichting van een blad, dat een „algemene opgang naar een hogere cultuur" nastreefde in een zo breed, onpartijdig kader als Vermeylen gewild had, veel moeilijker. Om dat te begrijpen zou men de positie moeten kennen van Aug. Vermeylen in het Vlaamse intellectuele en culturele leven.

Vermeylen was daar een onomstreden figuur. Socialist, werd hij gelijkelijk gewaardeerd door partijgenoten en andersdenkenden. Men wist van hem dat hij een volmaakt integere figuur was, die de sympathie genoot van iedereen en daarbij over een geestelijke autoriteit beschikte, die onmiskbaar was voor den leider van zulk een in de grond der zaak heterogeen gezelschap als de redactie van het Nieuw Vlaams Tijdschrift.

Na zijn dood deed zich aanstonds het gemis aan zulk een onomstreden centrale leidersgestalte gevoelen. De veteranen der Vlaamse litteratuur op dit ogenblik zijn F. V. Toussaint van Boelaere en Herman Teirlinck. Blijkbaar heeft Teirlinck het pleit gewonnen en is hij de man, die het grootst mogelijk aantal tegenstrijdigheden in zich weet te verzoenen, althans zonder voorzienbare grote moeilijkheden weet te verenigen. Dat daarop kansen bestaan, ziet iedereen in, die de redactie-namen overleest. Met Teirlinck als directeur en Hubert Lampo als redactie-secretaris zetelen in de redactie verder nog: Raymond Brulez, Johan Daisne, Bert Decorte, Marnix Gijsen, Maurice Gilliams, Raymond Herreman, Karel Jonckheere, Julien Kuypers Achiel Mussche, Maurice Roelants F. V. Toussaint van Boelaere, Piet van Aken, Albert van Hoogenbemt, Herman Vos en Gerard Walschap. Men ziet, het beste en bijna al het beste der Vlaamse letteren.

Het eerste nummer, dat van de pers kwam, is overigens voortreffelijk verzorgd. Het is groot — iets te groot — van formaat, van uitstekend papier met een mooie letter en telt 136 pagina's. De inhoud karakteriseren is de inhoud opsommen. Na een verantwoording, bestaande vooral uit notities over Vermeylen van de hand van Herman Teirlinck, waarin Vermeylen bepaald wordt als het baken, waarnaar het blad zich richten zal, volgt het mooie opstel De Taak, dat Vermeylen enkele dagen voor zijn dood schreef en waarin hij zijn constructief en eerlijk idealisme is trouw gebleven.

Met veel genoegen vindt men dan Willem Elsschot terug met een voortreffelijke novelle Het Dwaallicht. Typisch Elsschottiaans verhaal van drie Afghaanse zeelieden, die samen met den aan alle lezers van Elsschot bekenden heer Laermans — zijn alter-ego — op zoek zijn naar een meisje, dat zij hebben ontmoet en dat zij tenslotte niet zullen vinden.

Verzen zijn er van Marnix Gijsen, Firmin van Hecke, Bert Decorte en anderen. Dit is het zwakste gedeelte. Beter is weer het critisch proza: aantekeningen van R. Herreman over Goethe's levensvreugde en een opstel van Bernard Shaw over de Russische methode om talent te belonen. Verder zijn er cronieken en een aantrekkelijke rubriek Zoek den Mens, waarin pragmatisch naar den mens wordt gediept in korte, rake notities, waaronder enkele zeer goede van Johan Daisne.

Als het blad goed gehouden kan worden, zal het ongetwijfeld het beste uit Vlaanderen verenigen, van waar het ook komt. Een dergelijk blad heeft Vlaanderen nooit gekend; daarom ook is het verschijnen ervan een gebeurtenis van belang. („De Tijd")

MIDDEN EN ZUID AMERIKA

BRAZILIË ONTWAAKT.

Er bestaat concurrentie tussen Argentinië en Brazilië. Het schijnt dat dit laatste land er goed door geraakt. Onder de oorlog bleef Brazilië Uncle Sam tot steun. En de oorlog heeft ook Brazilië enigszins geholpen want hetgeen ze kon uitvoeren was gaarne en gretig gekocht.

Dit was oorzaak dat veel werken verricht werden zoals het trekken of verbreden van nieuwe straten, het leggen van spoorwegen, van vliegpleinen hetgeen nu goed te pas zal komen om de na-oorlogse handel te verzekeren.

Er is een nieuwe transcontinentale spoorlijn zo goed als gereed, dewelke dwars door Zuid-Amerika loopt van Santos naar Arica dat in Chili ligt. Hetgeen maakt dat men direct vervoer heeft van de Atlantiek naar de Stille Oceaan met verbinding door Bolivia, Chili en Paraguay.

Hetgeen de vooruitgang van Argentinië enigszins zal tegenhouden, dit land handel drijvende met Paraguay, Uruguay, Bolivië en Chili. Er is dus concurrentie.

In Argentinië spreekt men Spaans. In Brazilië is het Portugees de voertaak.

De nieuwe spoorbaan waarvan hier sprake is, bestaat uit 2.70[illegible] mijlen track en zal de goederen van het achterland naar de grenzen en naar zee brengen. Brazilië komt hiermede ook dichter bij de olievelden waarvoor zo gevochten werd in 1932-35 tijdens de Gran Chaco oorlog. Brazilië zelf heeft weinig olie en heeft er juist heel veel nodig!

Bolivië trekt ook voordeel uit deze spoorlijn want voor eens zal zij kunnen beschikken over een haven op beide oceanen.

In Brazilië liggen de Volta Redonda staalfabrieken. Terwijl Argentinië het staal moet binnenvoeren heeft Brazilië een grote voorraad op haar eigen. Deze Volta Redonda-werken liggen 80 mijl west van Rio de Janeiro en hebben $ 90.000.000 gekost. De helft dier som was geleend geweest bij de Amerikaanse Export-Import bank.

Brazilië bezit zelf het ijzer, de kolen, het chroom en magnesium dat ze voor de fabrieken nodig heeft.

Men heeft enkel in acht te nemen dat Brazilië 3,290.564 vierkante mijlen groot is, groter in oppervlakte dan de Verenigde Staten. Enkel China en Rusland zijn groter. Zij heeft enkel 50,000.000 inwoners. Argentinië heeft er maar 13.000.000.

President Vargas van Brazilië is gekend als een voorstrevend mens en die bleef aanhouden bij de Verenigde Staten. Maar Argentinië verkoos het tegenstrijdige kamp, dit der verliezers.

GEEN LICHTPALEN MEER.

Het blad „Ultimas Noticias" bericht, dat het College van Ingenieur een plan in studie heeft genomen, dat zal worden voorgelegd aan de Revolutionaire Regering. Dit plan beoogt het aan de verlichting- en telefoonbedrijven in Caracas verplichtend te stellen, de electrische- en telefoonpalen uit de stad te verwijderen, en in plaats daarvan onderaardse leidingen aan te leggen.

Door dit project van kracht te laten worden, zal de stad Caracas een modern aspect krijgen en tegelijkertijd het gevaar dat deze palen in de zo drukke hoofdstad veroorzaken wegmaken.

WERK.

„El Nacional" bericht, dat de Venezolaanse arbeidsbeurs, ofschoon zij pas enige maanden bestaat, reeds 600 personen in verschillende betrekkingen heeft geplaatst.